

Dejiny

VEDOMOSTNÁ SÚŤAŽ O REFORMÁCII pre kolektívy k 500. výročiu reformácie

Správne odpovede

1. Usporiadajte nasledujúce udalosti od najstaršej po najmladšiu: (3)

<i>Wormský snem</i>	<i>dišputa v Lipsku</i>	<i>sedliacke povstanie</i>
<i>zverejnenie 95 lutherových téz</i>	<i>Augsburský mier</i>	<i>začiatok 30-ročnej vojny</i>
<i>žilinská synoda</i>	<i>vydanie Confessio Pentapolitana</i>	

zverejnenie 95 lutherových téz (1517)

dišputa v Lipsku (1519)

Wormský snem (1521)

sedliacke povstanie (1524-25)

Augsburský mier (1555)

žilinská synoda (1610)

začiatok 30-ročnej vojny (1618)

vydanie Confessio Heptapolitana (1569)

Pozn.: Za každú chybu sa odráta 1 bod. Viac ako 3chyby = 0 bodov.

2. Uved'te tri najdôležitejšie príčiny (problémy cirkvi) vypuknutia reformácie v Nemecku. (3)
Nepotizmus, Simónia, Korupcia, Predávanie odpustkov, Úpadok mravov.

3. Uved'te 5 najdôležitejších reformačných myšlienok (zmien), ktoré priniesla lutherova reformácia. (5)

- ospravedlnenie môže človek dosiahnuť iba skrze vieru; skutky nie sú predpokladom spásy, ale plodmi viery;*
- popretie dominancie cirkevnej moci nad svetskou;*
- človek je schopný sám spoznávať Písmo, nepotrebuje na to cirkevnú autoritu;*
- zvestovanie zásady „všeobecného kňazstva“, to znamená, že šírenie Božieho Slova je povinnosťou a právom každého kresťana, nie iba kňaza;*
- odmietnutie viacerých sviatostí a uznanie iba troch: krstu, Večere Pánovej a pokánia;*
- odmietnutie omší, t.j. obetovania;*
- podpora národných cirkví a jazykov.*

4. 30-ročná vojna bola náboženským aj mocenským konfliktom. Nájdite argumenty, ktorými by ste podporili toto konštatovanie. (2)

Ako náboženský konflikt začala, pretože išlo o konflikt medzi združením protestantských a katolíckych kniežat (Únia versus Liga)

Ako mocenský konflikt pokračovala vtedy, keď sa do vojny proti katolíckym Habsburgovcom zapojilo katolícke Francúzsko, pre ktoré nebolo cieľom dosiahnuť náboženskú homogenitu, ale sledovalo svoje vlastné mocenské záujmy, keďže Habsburgovci boli najväčším mocenským rivalom Francúzska. Aj preto Francúzi podporovali každého, kto bojoval proti Habsburgovcom bez ohľadu na náboženstvo (luteránov, kalvínov, moslimov).

5. Uveďte meno významného slovenského evanjelického cirkevného historika, ktorý sa venoval dejinám Evanjelickej cirkvi a napísal dielo „*Dejiny reformácie na Slovensku 1517-1711*“. (2)
Ján Kvačala
6. Ako sa volal bardejovský učiteľ, autor dokumentu Confessio Pentapolitana? (2)
Leonard Stöckel
7. Ktoré východoslovenské mestá tvorili združenie s názvom Pentapolitana? (5)
Košice, Prešov, Bardejov, Levoča, Sabinov
8. Na žilinskej synode v roku 1610 boli zvolení prví traja evanjelickí superintendenti (biskupi). Uveďte ich mená. (3)
Izák Abrahamides, Samuel Melik, Eliáš Láni
9. Hlavným iniciátorom konania žilinskej synody bol Juraj Thurzo, ktorý zastával vysokú politickú funkciu v rámci Uhorska a tá mu umožnila synodu zvolať. Ako sa táto funkcia nazývala a čo bolo jej obsahom? (2)
Bol palatín, najvyšší predstaviteľ v krajine, fakticky zástupca kráľa v krajine, dnes by sme to prirovnali k funkcii predsedu vlády.
10. Čo je to synoda? Uveďte aspoň tri významné synody v ECAV konané v období od roku 1517 do roku 1990. (1+3).
Synoda je najvyšším a zákonodárnym orgánom v evanjelickej cirkvi, ktorý rozhoduje o najdôležitejších vieroučných, bohoslužobných, organizačných a hospodárskych otázkach fungovania cirkvi.

Najvýznamnejšie evanjelické synody

- Prešov (1546) prijaté vieroučné Prešovské články;*
- Trenčín (1580) prijaté články učenia na základe Augsburského vyznania;*
- Žilina (1610) organizačné a vieroučné usporiadanie stredného a juhozápadného Slovenska;*
- Sp. Podhradie (1614) organizačné a vieroučné usporiadanie východného Slovenska;*
- Ružomberok (1707) obnova cirkvi po rekatolizácii a odsúdenie pietizmu;*
- Pešť (1791) obnova organizačného usporiadanie cirkvi po Tolerančnom patente, odmietnutie spojenia s kalvíni;*
- Budapešť (1891) nová cirkevná ústava, menšie územné zmeny, maďarizácia cirkvi;*
- Trenč. Teplice (1921) organizačné usporiadanie cirkvi po vzniku ČSR;*
- Modra (1948-51) nová ústava po nástupe komunizmu;*
- L. Hrádok (1991-93) prijatie novej cirkevnej ústavy po páde komunizmu v roku 1989.*